

En realist i cybertiden

*Af Lisbeth Bonde, forfatter og kunstsribent ved Weekendavisen, februar 2006
Denne tekst er forfattet til Allan Ottes separatudstilling "Everything is Good Here".*

Når man møder Allan Ottes (f. 1978) malerier for første gang, forekommer de ubestemmelige og underligt svævende som en 'realm', et cyberrige, i et computerspil. Men hans verden er samtidig højest virkelig og genkendelig. Motivisk skiller han sig ud fra al anden samtidskunst ved at skildre det moderne, danske landbrug. Vi kender hans scener fra ture rundt i landskabet og fra kameraernes panoreringer henover gårde og marker, når tv-journalisterne informerer om høstresultater, gylleforurening eller svineeksportens vækstkurver. Umiddelbart sender han hilsner til den lange tradition i dansk landskabsmaleri fra J. Th. Lundbye over L.A. Ring og Theodor Philipsen til Jens Søndergaard, Kaj Ejstrup – og surrealisten Poul Anker Bech. Men i modsætning til disse malere, som enten fremstiller landskabet som et frirum for kontemplation og romantisk dvælen, eller som udøver en form for surrealisme ved at krydsklippe mellem flere forskellige virkelighedsplaner, leverer Otte i sine cool og formelle, computergenererede billeder en gennemgribende civilisationskritik. Han redegør sagligt og redeligt for det værditab, der følger af, at landbruget i dag leverer stadig større fødevarerquantiteter til de bugnende køleskabe i de voksende byer. Men han gør det uden at løfte pegefingeren.

De smukke, næsten filmiske billeder i cinemascopformat panorerer hen over landskaberne eller zoomer ind på produktionsmidler og strømlinede bedrifter. Vi ser de intensivt dyrkede jorde og rationelt drevne husdyrhold, der er præget af et påfaldende fravær af mennesker. Der er ingen sentimentalitet eller begrædelse over dette værditab, og alligevel fremkalder billederne en vis melankoli i betragteren. Drømmen om et dejligt hus på landet, hvor man følger årstidernes gang og vejrliget og maler sine køer og klipper sine får er for længst bristet hos Otte. Han blotlægger nøgternt det af rationaliteten og produktiviteten fortrængte landskab, det livløse EU-landskab, hvor ingen spurv længere pikker på den frosne rude. Fortidens stråttækte bondegårde er transformeret til store, strømlinede produktionshaller eller 'bedrifter', og køkkenhaverne har taget form som døgnoplyste drivhuse. Der er ingen menneskelige flugtveje og ingen hunde, der gør.

Med sin ubønhørlige og knivskarpe realisme leder Otte vores blikke ind i sterile slagterifabrikkers kølige indre eller det moderne intensivbrugs ødeland. Indimellem defokuserer Otte objekter eller landskaber ved at bruge airbrush og sår dermed tvivl, om det nu er virkeligheden, vi kigger på. Hermed træder han ind i en lang tradition for reflekterende maleri, der stiller spørgsmål til virkelighedsrepræsentationen – fra Vermeer og Hammershøi til Gerhard Richter og Ola Billgren. Tidligere malede Otte opstillinger og interiører, i dag har han blikket rettet mod de store, landlige scenarier og revitaliserer hermed landskabsmaleriet. Billederne er realistiske, men samtidig konstruerede. Indimellem tager han sig nogle friheder, som når han 'fritskraber' en gammeldags bondegård fra omverdenen, så den ser ud til at ligge isoleret på en ø midt ude i billedets grå øde med en enkelt telefonledning som eneste forbindelseslinie til civilisationen. Forud for maleprocessen ligger idéfasen, der indledes med en grundig billedresearch på pc'en eller i diverse magasiner om kvæg eller blade med ejendomssalg. Det er en forudsætning, at det fotografi ske forlæg er både spændende og smukt. Herefter følger computerbearbejdningen bl.a. via programmet Photoshop. Billederne bliver lagt på i op

til 45-50 lag, hvor Otte 'klipper' forskellige billedelementer ind, indtil han har opnået en ønsket komposition. Indimellem integrerer han sine egne digitale fotooptagelser. Efter at have komponeret billedet på skærmen, projiceres det op på lærredet i stor skala via en overheadprojektor, og nu skitseres motivet op med blyant. Derefter afdækker han med malertape. Til slut kan maleprocessen begynde. Motivet males konsekvent frem vha. udelukkende lodrette og vandrette penselstrøg. Allan Otte finder det abstrakt-ekspressive maleri patetisk, og som modtræk til dette har han udviklet denne tørre og koncise malemåde, som kræver, at han holder hovedet koldt og hånden uden skælven: Han mimer dermed en særlig digital, visuel kode i selve maleakten. Hvert penselstrøg er en mosaik i en totalitet, som tilsammen skaber motivet. Det minder om den digitale tidsalders pixeleringer. Den nøgterne og koncise penselføring afsætter i ét strøg alle de relevante akrylfarver inden for det nøgne felt på det præparerede lærred, som malertapen ikke har dækket. Hos Otte er intet overladt til tilfældighederne. Vi er langt fra ekspressionistisk penselsvingeri og automatkunst, men på tæt hold forsvinder motivet i kraft af disse lodrette og vandrette felter, der opløser sig i abstraktion. Ottes maleri kunne ikke være frembragt i tiden før cyberspace. Allan Otte ser sig selv som billedfremstiller mere end som maler.

Skønt Otte stadig er akademieleve, er han allerede kunstner i fuld ret med museumssalg bag sig. Som landmandssøn fra Nordjylland kender han sin motivkreds på sin egen krop. I sin opvækst blev han på tæt hold vidne til den stigende mekanisering og affolkning af landbruget, og maleriet er hans måde at genkalde sig sine erindringer på. Men han når videre end det. Ved at male værditabet undersøger han udviklingen i samfundet generelt. Industrialiseringen har sat sig tydeligere spor ude på landet end i storbyerne, der i disse år i kraft af det økonomiske boom bliver restaureret og istandsat, så de atter fremstår med det 19. århundredes historicistiske pragt. Lad os her se på udstillingens billeder: Det store bredformatbillede **'Everything is Good Here'** indgår sammen med en række nye billeder i udstillingen hos Galleri Tom Christoffersen og Himmerlands Kunstmuseum i Aars. Sidstnævnte udstillingssted dannede i øvrigt i sin tid ramme om Ottes første møde med billedkunsten som gymnasieelev, hvor han fik øje for Per Kirkebys værker. Havde det ikke været for dennes malerier og skulpturer i Aars, var Otte næppe blevet maler. I billedets venstre del ser vi et stateligt stuehus i røde teglsten, hvis arkitektur mimer fortidens store herregårde med tårn og mange vinduesfag. Men det, der engang vidnede om stolthed og pragt, syner i dag af ingenting i forhold til bedriften, som fylder 2/3 af billedet, og som ligger i lange, parallelle rækker i et strømlinet design med ovenlys, så man kan lukke dagslys ind til husdyrene, der aldrig kommer uden for en dør. I baggrunden ser vi en række vindmøller, der står som semaforer for den energiforbrugende produktionsform. De to universer hænger ikke sammen. Bonden lever sit liv i én tidsalder, men producerer i en anden. Dyrene og planterne er produktionsenheder på linje med sæbestykker, søm eller opvaskebørster. De omfattes ikke længere af bondens empati, ligesom markerne synes at ligge døde hen omkring bedriften. Det er et uhyggeligt og nådesløst billede.

I dommedagsbilledet **'God Damn the Sun, God Damn the Light it Shines and this World it Shows'** – titlen er taget fra et nummer af firserpunkgruppen Swans – bryder Otte imidlertid med den ret linede orden og indfører kaos. Billedet er så loaded med forfald, at det tangerer det humoristiske. Samtidig indgydes vi en stemning af kirkegård og død. Ødelagte landbrugsmaskiner ligger spredt rundt i haven til det forfaldne stuehus, et væltet badekar vidner om en renovation af huset, der aldrig blev fuldført. Hertil kommer et væltet træ og en gammel traktor, der ligger på siden foruden en kat, der er blevet kørt over. Hele det rodede puslespil er fremstillet i et dagsklart lys, der også

åbenbarer huller i taget og almindelig opløsning. Effektivitetens og rationalitetens modpol, opløsning og irrationalitet, er her blotlagt, så det grænser til det bizarre.

I **'DLG Blues'**, der i skrivende stund er blevet købt af Dansk Landbrugs Grovvarerelskab – har Allan Otte fremstillet den store byggeklods af en kornsilo, så den spændes op mod den uvejrsvarslende himmel. Den blå pickups galge på bagsmækken varslende død og uheldssvangre hændelser foran den tunge bygnings katedralagtige korpus, der er lige ved at vælte betragteren i dette kompositoriske mestergreb. Et grønt landskab anes i baggrundens lave horisont – som et tegn på naturens forsvindende betydning. I **'Melancholia'** ser vi ned gennem et kompleks af menneskeforladte landbrugsbygninger ud i det grønne, men der synes ikke at være nogen brugbare alternativer til den grå tristesse ved bygningerne. Det eneste liv, der er, synes at udgå fra røret, der mekanisk fører kornet fra ladens loft til siloens store korpus. I **'Ophængning I'** betragter vi de nedhængende, slagtede grisekroppe, inden samlebåndene fører dem ind i ovnens luer, hvor deres børster bliver brændt af. Deres kroppe er fremstillet nøgternt og tørt 'pixeleret', mens flammerne ulmer utydeligt i baggrunden. I **'Opstilling'** og **'Eksteriørstilleben'** zoomer vi ind på landmandens typiske rekvisitter, efterladt på gårdspladsen eller trappen. Træsko, kittel, gummistøvler. Men vi befinder os stadig i et menneskeforladt og sært dødt miljø. Det samme gør vi i det monumentale **'Beholderbillede'**, hvor et kæmpemæssigt biogasanlæg skyder sin halvkugle op. Billedet adskiller sig fra de øvrige billeder på denne udstilling ved at spænde de flade tilliggende markers hysteriske gulgrønne farver op mod dødsdromens rungende mørke. I skrivende stund arbejder Allan Otte på et halvcirkelformet billede, der skal hænge i Galleri Tom Christoffersens rotunde.

I sine dystopiske motiver fra landet viser Otte os, hvor det vestlige overflodssamfunds fødekæde har sit udspring. Man mindes filmen 'The Truman Show', hvor hovedpersonen (Jim Carrey) lever et lykkeligt liv, indtil illusionen brister, da han opdager, at han hele sit liv uafvidende har spillet rollen som hovedperson i en tv-transmitteret soap opera. Helt ude ved horisontlinjen finder han et hul ud til den verden, som har frembragt fiktionen. Derude lurer de barske realiteter, derude findes virkeligheden. Med sine på en og samme gang smukke og uhyggelige malerier henleder Allan Otte vores opmærksomhed på den barske virkelighed uden for de støt voksende metropoler og gør os til vidner til det værditab, som har ramt den gamle bondekultur i hyperproduktivitetens navn. Skønt han konstruerer sine forlæg, har han hele tiden fokus på det faktuelle og artikulerer sig uden sentimentalitet eller løftede pegefingre. Den nye verden på landet er fremstillet via computerens digitale optik: Billederne er helt uden dybde, eftersom motiverne er malet op stykke for stykke som en kæmpemæssig, flad, digital mosaik. Ved at mime denne digitale virkelighedsrepræsentation undgår Otte med held den patetiske gestus, som ligger i det abstrakt ekspressive og neoekspressive maleri, der har domineret kunstscenen siden 1950'erne. Hermed peger han på helt nye muligheder for maleriet i cybertiden.